

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/253/2019
Identifikačné číslo spisu: 6717204921
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Oľga Trnková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6717204921.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ H. O. S., bývajúceho v O., Y. XX, 2/ X. S., bývajúceho vo G., F. W. XXXX/XX, zastúpených JUDr. Michalom Mudrákom, advokátom v Bratislave, Hurbanovo námestie 1, proti žalovanej M-trade-Ag, s. r. o., so sídlom v Látkach 108, IČO: 31 641 946, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 10 C 11/2017, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. mája 2019 sp. zn. 12 Co 328/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen rozsudkom z 30. mája 2018 č. k. 10 C 11/2017 - 280 žalobu žalobcu 1/ o zaplatenie sumy 1 066,99 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1 066,99 € od 1. 1. 2018 zamietol. Žalobu žalobcu 2/ o zaplatenie sumy 3 583,99 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3 583,99 € od 1. 1. 2018 zamietol. Žalovanej priznal náhradu trov konania voči žalobcovi 1/ a žalobcovi 2/ v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozsudku podrobne rozviedol, čoho sa žalobcovia svojou žalobou domáhali, ako sa k žalobe vyjadрила žalovaná, konkretizoval jednotlivé podania žalobcov, poukázal na zmeny žaloby pripustené súdom, keď uznesením z 26. 4. 2018 č. k. 10 C 11/2017 - 253 (nadobudlo právoplatnosť 18. 5. 2018) konanie o žalobe žalobcu 1/ zastavil v časti o zaplatenie sumy prevyšujúcej sumu 1 066,99 € s príslušenstvom a konanie o žalobe žalobcu 2/ zastavil v časti o zaplatenie sumy prevyšujúcej sumu 3 583,99 €. Poukázal pritom na dôvody uvedené v tomto uznesení. Ďalej špecifikoval, ktoré dôkazy vykonal, ako ich vyhodnotil a aký skutkový záver z nich vyvodil. Vychádzajúc z uvedených skutkových zistení a citovaných zákonných ustanovení dospel k záveru, že žaloba žalobcov nie je dôvodná. Uviedol, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali voči žalovanej zaplatenia peňažných súm titulom náhrady škody, ktorá im mala vzniknúť z dôvodu, že žalovaná neoprávnene užívala nehnuteľnosti - pozemky, ktoré sú v ich podielovom spoluvlastníctve. S poukazom na právny titul podanej žaloby skúmal splnenie predpokladov vzniku zodpovednosti žalovanej za uplatňovanú škodu. Žalobcovia špecifikovali, že škoda im mala vzniknúť titulom ušlého zisku, ktorý

vyčíslili s odkazom na priemerné predajné ceny výrobcov poľnohospodárskych plodín a to konkrétne potravinárskej pšenice, kŕmneho jačmeňa, kŕmneho hrachu a neskorých konzumných zemiakov, keď zobrali do úvahy priemernú úrodnosť plodín v banskobystrickom kraji s tým, že hodnotu týchto plodín vypočítali na 1 ha. Súd dospel k záveru, že žalobcovia nepreukázali, že im takáto škoda titulom ušlého zisku vznikla, lebo v konaní nepreukázali, že by mali záujem nehnuteľnosti užívať a obhospodarovať ich, či už sami alebo prostredníctvom tretej osoby a žalovanú ani nikdy na vydanie nehnuteľností - pozemkov, resp. ich vypratanie nevyzvali. Dôkazné bremeno napokon neunesli ani vo vzťahu k výške uplatňovaného nároku. Návrh na doplnenie dokazovania a to, či žalobca 2/ podniká ako samostatne hospodáriaci roľník súd zamietol, lebo takéto dokazovanie by nemalo žiadny vplyv na rozhodnutie súdu. V tejto súvislosti poukázal aj na rozpor v tvrdeniach žalobcov, ktorí vo svojich podaniach uvádzali, že po pozemkových úpravách vznikli prekážky brániace užívaniu týchto pozemkov. Zamietol tiež návrh žalobcov na doplnenie dokazovania vyžiadanim si kópií žiadostí žalovanej za roky 2009 - 2017 ohľadne poskytnutia, resp. vyplatenia podpory alebo iného finančného plnenia v súvislosti s obrábaním pôdy na poľnohospodársku výrobu od Pôdohospodárskej platobnej agentúry, keď navyše, ak by aj boli žalovanej poskytnuté dotácie na poľnohospodársku výrobu, nebolo by tým preukázané, že žalovaná užíva konkrétne pozemky v podielovom spoluvlastníctve žalobcov s poukazom na spôsob zamerania a vedenia jednotlivých pozemkov pre účely dotácií. Tiež ak by aj bolo preukázané, že pozemky užívané žalovanou sa kryjú s pozemkami žalobcov, nič by to nemenilo na skutočnosti, že by neboli preukázané všetky kumulatívne predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu. Napokon zamietol aj návrh na výsluch svedka S. S., pretože by presiahol rámec daného sporu, lebo nebolo úlohou súdu v konaní zisťovať, či predmetné nehnuteľnosti, ktorých podielovými spoluvlastníkmi sú žalobcovia, užíva nejaká tretia osoba, nakoľko okruh strán bol jednoznačne vymedzený samotnými žalobcami. Uvedené dokazovanie teda považoval v predmetnej veci za irelevantné. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcov rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcom 1/, 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalovanej spoločne a nerozdielne náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške. Poukázal na pripustenie zmeny žaloby súdom prvej inštancie a zastavenie konania o žalobe žalobcov v uvedenom rozsahu, keď v dôsledku toho boli predmetom konania definované nároky a súd prvej inštancie v poradí siedmu zmenu žaloby podaním na č. l. 264 spisu nepripustil. Uvedol, že zo všetkých podaní žalobcov vyplýva jedna spoločná vec týkajúca sa skutkovej podstaty uplatnených nárokov. Žalobcovia síce po celý čas odvodzovali nároky od neoprávneného užívania pozemkov žalovanou (čo by mohlo na prvý pohľad evokovať posúdenie nárokov z titulu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. OZ), avšak celý čas ich zároveň konkretizovali tým, aké poľnohospodárske plodiny, s akou výnosnosťou mohli pestovať nebyť žalovanej a za koľko ich mohli predať, zjednodušene, o koľko peňazí prišli v dôsledku tvrdeného užívania pozemkov žalovanou. Číže rozhodne išlo celý čas o nároky na náhradu škody a nie o nároky z titulu bezdôvodného obohatenia. Žalobcovia nepožadovali od žalovanej nároky skutkovo založené len na tom, že neoprávnené užívala pozemky, ktorých sú spoluvlastníkmi, ale počas celého konania tvrdili aj to, že v dôsledku neoprávneného užívania pozemkov im ušli určité peňažné prostriedky, ktoré by mali, ak by žalovaná pozemky neužívala. V tomto prípade sa podľa odvolacieho súdu jednalo o štandardné nároky na náhradu škody, lebo v tomto skutkovom vymedzení subsumovateľnom pod § 420 a nasl. OZ sú rozvedené skutočnosti vo vzťahu k nároku na náhradu škody. Na základe uvedeného odvolací súd konštatoval, že žalobcovia počas konania nemali skutkové okolnosti zakladajúce uplatnené nároky na náhradu škody (a modifikovali len obdobie, za ktoré žiadali odškodnenie a pozemky, ku ktorým sa toto malo vzťahovať), preto súd prvej inštancie nemohol uplatnené nároky právne kvalifikovať iným spôsobom než tak, ako to urobil a ak mu žalobcovia v odvolaní vytýkali, že mal použiť (aj) iné právne posúdenie (z hľadiska právnych predpisov upravujúcich zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie), robili tak neopodstatnene. Odvolací súd súhlasil so žalobcami, že skutkové vymedzenie žalovaného práva je na strane sporu a jeho právne posúdenie na konajúcom súde, čo súd prvej inštancie plne rešpektoval a v súlade s týmto princípom postupoval posúdiac žalované nároky ako nároky na náhradu škody vo forme ušlého zisku. Po správnom zakvalifikovaní nebolo jeho povinnosťou uvádzať (v súlade s predstavou žalobcov) vylučovacou metódou aj ďalšie právne dôvody zakladajúce vznik záväzkov z bezdôvodného obohatenia, nájomnej, či

kúpnej zmluvy a pod. Žalobcami uplatnené nároky po skutkovej stránke nespádali pod právne normy upravujúce bezdôvodné obohatenie podľa § 451 a nasl. OZ. Preto stačilo, ak súd prvej inštancie uviedol (jedinú) správnu právnu kvalifikáciu. Odvolací súd sa stotožnil, z rozvedených dôvodov, so záverom súdu prvej inštancie, že žalobcovia nepreukázali jeden z atribútov zakladajúcich nárok na náhradu škody vo forme ušlého zisku, a to samotný vznik ušlého zisku. Správne uviedol, že musia byť splnené všetky zodpovednostné predpoklady pre vznik práva na náhradu škody, t. j. kumulatívne a nepostačuje naplnenie len jedného z nich. Odvolací súd poukázal na fiktívnosť uplatnených nárokov, lebo bolo prioritným, že žalobcovia po celý čas konania v podstate ani netvrdili, že mali záujem, teda chceli a aj reálne mohli pozemky obhospodarovať takým spôsobom, že by na nich pestovali konkrétne poľnohospodárske plodiny a jedine (tvrdené) užívanie sporných pozemkov žalovanou im v tom reálne zabránilo a len kvôli tomu prišli o peňažné prostriedky v uplatňovanej výške. Až na pojednávaní 30. mája 2018 prvýkrát žalobcovia uviedli, že žalobca 2/ vykonáva poľnohospodársku činnosť a hoci nie je registrovaný ako samostatne hospodáriaci roľník, mal záujem o hospodárenie na sporných pozemkoch. Mienili potom preukázať, že žalobca 2/ vlastne je samostatne hospodáriaci roľník a chcel dotknuté pozemky obhospodarovať, ale čo súd prvej inštancie nepripustil. Podľa odvolacieho súdu prvoinštančný súd správne takéto dokazovanie nevykonával. V prvom rade je pre sporové konanie typická koncentrácia konania a z hľadiska toho mali žalobcovia dostatok priestoru, aby dôkazy smerujúce k preukázaniu ušlého zisku označili a predložili oveľa skôr ako na súdnom pojednávaní. A po druhé, preukázanie postavenia roľníka obhospodarujúceho iné pozemky a záujmu obhospodarovať aj sporné pozemky užívané (podľa žalobcov) žalovanou, by bez ďalšieho neznamenovalo preukázanie vzniku ušlého zisku, ako následne podrobne vysvetlil. Za stavu dôkaznej núdze považoval za správne odmietnutie vykonania dokazovania dotazom na Pôdohospodársku platobnú agentúru o tom, či a v akom rozsahu boli žalovanej za žalované obdobie vyplácané určité dotácie, či príspevky na predmetné pozemky a to z toho dôvodu, že vyplácanie takých platieb by bolo (nepriamym) dôkazom o prípadnom užívaní pozemkov žalovanou, ale nie dôkazom preukazujúcim vznik ušlého zisku u žalobcov. Tiež považoval za správne odmietnutie vykonania dokazovania ohľadom preukázania postavenia žalobcu 2/ ako samostatne hospodáriaceho roľníka a jeho záujmu hospodáriť na predmetných pozemkoch, lebo návrh na jeho vykonanie odznel až na pojednávaní a stotožnil sa so súdom prvej inštancie, že preukázanie tejto skutočnosti by neznamenovalo bez ďalšieho preukázanie ušlého zisku. Nepovažoval za správne tvrdenie žalobcov, že by sa súd prvej inštancie nevysporiadal s otázkou podpisu žalobcu 2/ na žalovanou predloženej nájomnej zmluve, keď to napokon považoval za irelevantné vo vzťahu k uplatňovanému nároku. Nestotožnil sa ani s tvrdením žalobcov o nespravodlivosti rozsudku súdu prvej inštancie, lebo aj keď je pravda, že pri neoprávnenom užívaní cudzej veci je právom vlastníka dostať adekvátnu náhradu podľa § 451 a nasl. OZ, takýto nárok ale žalobcovia v predmetnom konaní z hľadiska skutkového vymedzenia neuplatňovali. Je preto otázkou, či žalobcovia pochopili podstatu zamietajúceho (primerane a zrozumiteľne odôvodneného) rozsudku súdu prvej inštancie založenú na tom, že súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné vyjadrovať sa k otázke (oprávnenosti) užívania pozemkov žalobcov žalovanou v situácii, kedy ušlý zisk ako jeden z aspektov žalovaných nárokov na náhradu škody žalobcom nemohol vzniknúť, resp. jeho vznik nepreukázali. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 387 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia. Navrhli ho spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnili tým, že súd nesprávnym procesným postupom im znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Namietali, že súd odmietol všetky ich návrhy na vykonanie dôkazov, ktorý postup intenzívne zasiahol do ich procesných práv a to dôkazom, aby súd od Pôdohospodárskej platobnej agentúry vyžiadal kópie žiadostí žalovanej za roky 2009 - 2017 o poskytnutie alebo vyplatenie podpory alebo iného finančného plnenia v súvislosti s obrábaním pôdy na poľnohospodársku výrobu. Súd tento dôkaz nezabezpečil a oni ho vo vlastnej réžii zabezpečiť nemohli. Poukázali na to, že žalovaná vo vyjadreniach nespochybňovala ich právo na užívanie a nepoužila námietku, že by sa svojich pozemkov nedomáhali. Išlo o nové tvrdenie voči ktorému sa ohradili a tým, že súd nevykonával ich dôkazy, ktorými reagovali na nový prostriedok procesnej obrany žalovanej, dopustil sa porušenia rovnosti strán sporu. Súdny rozhodli podľa nich v rozpore so stálou rozhodovacou

praxou najvyššieho súdu, lebo vzali za záväznú právnu kvalifikáciu žalovaného nároku vykonanú žalobcami, čo je v rozpore so zásadou, že súd pozná právo (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Cdo 196/2009). Svoj nárok si skutkovo vymedzili ako náhradu za neoprávnené užívanie ich pozemkov a to, že ho právne kvalifikovali ako náhradu škody je podľa nich pre dané konanie irelevantné.

4. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.)

6. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C. s. p.

7. V zmysle § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle § 421 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

10. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

11. Dovolací súd zistil, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) oprávnené osoby, zastúpené advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.). Dovolaním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 C. s. p.) žalobcovia napádajú rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie.

12. Dovolanie žalobcov posúdil dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 C. s. p.) a dospel k záveru, že žalobcovia uplatnili dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

13. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý

súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

15. V súvislosti s námietkou žalobcov o nevykonaní navrhnutých dôkazov dovolací súd uvádza, že súde nižších stupňov neboli povinné vykonať všetky navrhnuté dôkazy, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrila výlučne súdu, a nie stranám (§ 185 ods. 1 C. s. p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykonala, mohlo to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (pozri napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999), čo nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že oba súde nižšej inštancie sa podrobne a zrozumiteľne vysporiadali s otázkou, prečo bolo pre daný spor nadbytočné a irelevantné vykonanie dokazovania navrhnutého žalobcami. Konkrétne dôkazu na preukázanie, že žalobca 2/ je samostatne hospodáriacim roľníkom a to aj bez ohľadu na skutočnosť, kedy bol takýto návrh podaný, pretože by preukázanie takejto skutočnosti bez ďalšieho neznamenovalo preukázanie vzniku ušlého zisku uplatňovaného žalobcami. Ani dôkaz - dotaz na Pôdohospodársku platobnú agentúru ohľadom dotácie, či príspevku na predmetné pozemky by nebolo dôkazom preukazujúcim vznik ušlého zisku uplatňovaného žalobcami. Napokon výsluch svedka S. S., ktorý mal užívať pozemky žalobcov, by presiahol rámec daného sporu, pretože bolo irelevantné pre daný spor preukazovanie, či pozemky, ktorých podielovými spoluvlastníkmi sú žalobcovia, užíva nejaká tretia osoba, ktorá nebola stranou sporu. Aj podľa názoru dovolacieho súdu správne súde postupovali, keď nevykonali uvedené dôkazy navrhnuté žalobcami, lebo neboli navrhnuté na preukázanie skutočnosti, ktorá by bola medzi stranami jednak sporná a jednak ktorá by bola pre meritórne posúdenie uplatňovaného nároku významná alebo dokonca rozhodujúca. Preto nevykonaním týchto dôkazov nedošlo k porušeniu práv žalobcov v takej miere, že by došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý súdny proces.

16. Aj keď žalobcovia výslovne nenamietali, v súvislosti s § 420 písm. f/ CSP, nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozsudku obsahuje podrobné vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup je v súlade s § 387 ods. 1, 2 CSP. Z rozhodnutia odvolacieho súdu sú zrejmé jeho úvahy, ktoré ho viedli k potvrdeniu záveru súdu prvej inštancie o tom, že žaloba je nedôvodná. K námietke žalobcov, že súd ich nárok neposudzoval aj prípadne ako nárok na bezdôvodné obohatenie, keď mal vychádzať zo zásady, že „súd pozná právo“ odvolací súd uviedol, že to neurobil práve z dôvodu, že takýto nárok nebol predmetom daného súdneho sporu. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalobcov, že súd prvej inštancie bol povinný nimi uplatňovaný nárok súčasne posudzovať aj ako nárok na bezdôvodné obohatenie, nakoľko mal za to, že z pohľadu vymedzenia skutku žalobcami v žalobe a aj v priebehu konania (zmeny žaloby) takýto nárok uplatnený nebol. Dovolací súd v tomto smere uvádza, že z dispozičného princípu ovládajúceho civilné sporové konanie vyplýva, že žalobca v žalobnom návrhu vymedzuje predmet konania po skutkovej a právnej stránke a týmto jeho vymedzením je súd v zásade viazaný. Z viazanosti súdu žalobným návrhom vyplýva, že súd nemôže prekročiť návrhy sporových strán a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú. Súd musí rešpektovať predmet konania vymedzený žalobným návrhom, čo znamená že plnenie nemôže priznať ani z iného skutkového základu, než aký bol predmetom sporu vymedzený v žalobnom návrhu (pozri rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2007, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 179/2018, uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 122/2012 - 47). Z obsahu spisu (žaloby a jednotlivých podaní žalobcov) vyplýva tak ako konštatoval aj odvolací súd, že „žalobcovia síce celý čas odvodzovali nároky od neoprávneného užívania pozemkov žalovanou (čo napokon tvrdili aj v dovolaní) a čo by mohlo na prvý pohľad evokovať právne posúdenie nárokov z titulu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. OZ, avšak celý čas ich zároveň konkretizovali tým, aké poľnohospodárske plodiny, s akou výnosnosťou mohli pestovať nebyť žalovanej a za koľko ich mohli predat, zjednodušene, o koľko prišli v dôsledku tvrdeného užívania pozemkov

žalovanou. Čiže rozhodne išlo celý čas o nároky na náhradu škody a nie o nároky z titulu bezdôvodného obohatenia“. Žalobcovia nepožadovali od žalovanej nároky skutkovo založené len na tom, že neoprávnené užívala pozemky, ktorých sú podielovými spoluvlastníkmi, ale počas celého konania tvrdili aj to, že v dôsledku neoprávneného užívania pozemkov im ušli určité peňažné prostriedky, ktoré by mali, ak by žalovaná pozemky neužívala. Teda sa jednalo o štandardné nároky na náhradu škody, lebo v tomto skutkovom vymedzení subsumovateľnom pod § 420 a nasl. OZ je obsiahnuté aj to, že 1/ žalovaná (podľa tvrdenia žalobcov) porušila svoju právnu povinnosť, keď bez právneho dôvodu užívala cudzie pozemky, že 2/ žalobcom bola spôsobená škoda spočívajúca v tom, že by inak dosiahli určité peňažné plnenie pestovaním daných plodín na svojich pozemkoch, že 3/ tvrdená strata peňažného plnenia (škoda) vznikla v dôsledku porušenia povinnosti žalovanou, teda ako následok neoprávneného užívania pozemkov (príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a škodou) a že 4/ išlo o zavinené (úmyselné) konanie žalovanej tak, ako správne uzavrel odvolací súd. Napokon žalobcovia v priebehu konania skutkové okolnosti zakladajúce uplatnené nároky na náhradu škody nemenili (menili len obdobie, za ktoré ich uplatňovali a označenie pozemkov, ku ktorým a mal nárok vzťahovať). Možno preto uzavrieť, že z hľadiska vymedzenia predmetu konania po skutkovej stránke, ktorým vymedzením boli potom súdy pri svojom rozhodovaní viazané, žalobcovia uplatňovali nárok voči žalovanej titulom náhrady škody, lebo žalobcami vymedzené nároky nespádali po skutkovej stránke pod právne normy upravujúce bezdôvodné obohatenie podľa § 451 a nasl. OZ.

17. Pokiaľ by dovolatelia chceli tvrdiť, že súdy nedostatočne zistili skutkový stav veci a došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu dôkazu, najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) dospel k záveru, že uvedené nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strán sporu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

18. Pokiaľ dovolatelia uvádzali, že súdy nižšej inštancie rozhodli v rozpore so stálou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu tak treba uviesť, že v takom prípade (okrem výslovného označenia, že dovolanie podávajú podľa § 421 ods. 1 CSP) by museli v dovolaní vymedziť i právnu otázku relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý by umožnil posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Žalobcovia v tomto smere nielenže dovolanie nepodali, ale v ňom ani nevymedzili právnu otázku, ktorú by mal dovolací súd posudzovať. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku a nevysvetlí potrebu, aby dovolací súd túto otázku vyriešil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a akú jej naliehavosť mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu. Iba nesúhlas žalobcov s právnym názorom dovolacieho súdu, bez vymedzenia právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepostačuje. Polemika žalobcov s právnymi závermi odvolacieho súdu, či vyhodnotením skutkového stavu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu skutkovej alebo právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP (1 Cdo 36/2017, 2 Cdo 5/2017, 5 Cdo 87 /2017, 8 Cdo 179/2018).

19. Dovolací súd preto dospel k záveru, že dovolanie žalobcov nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, preto ich dovolanie odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

20. Úspešnej žalovanej dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože jej v tomto konaní nevznikli.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.